

Høringsuttalelse fra Norsk barnevernlederorganisasjon (NOBO)

Forslag til endringer i barneloven – tilsyn under samvær

Det vises til høringsbrev datert 21.06.2012, med forslag om endring i barneloven hva angår domstolens adgang til å gi pålegg i ”særlege høve” om at samvær mellom barn og forelder som ikke bor sammen, skal skje under tilsyn av offentlig oppnevnt tilsynsperson.

Bakgrunnen for høringen er å styrke barneperspektivet og øke barns rettssikkerhet i barneforedelingssaker. Høringsnotatet omtaler vilkår for gjennomføring av samvær og vilkår for å nekte samvær, men det foreslås ingen lovendring når det gjelder adgangen til å nekte samvær helt. En ønsket konsekvens av lovforslaget er å bidra til å senke terskelen for når domstolen avgjør at det ikke skal være samvær.

Høringen foreslår en tilføyelse i loven om at hovedformålene med tilsyn skal være henholdsvis ”beskyttende” og ”støttende”. Departementets forslag innebærer at det skal være kommunalt barnevern som får ansvar for oppnevning av tilsynsperson og oppfølging av de samværsaker der domstolen bestemmer at det skal være ”beskyttet tilsyn”. Dette med inntil 16 timer årlig.

Norsk Barnevernlederorganisasjon sitt mandat

Det bemerkes at kommunene ikke er oppført som høringsinstans og at kommunalt barnevern i så henseende vil bli hørt gjennom høringsuttalelse fra Kommunenes Sentralforbund og Norsk Barnevernlederorganisasjon - NOBO.

NOBO ble stiftet april 2010 og representerer et flertall av landets kommuner. Organisasjonen er et nasjonalt forum for ledere i den kommunale barneverntjenesten i Norge. Vårt formål er å være en pådriver i den barnevernspolitiske utviklingen. Organisasjonen arbeider for en barnevernspolitikk som sikrer at utsatte barn og unge får rett hjelp til rett tid. Organisasjonen skal særlig bidra til å styrke kommuneperspektivet i barnevernspolitikken i Norge.

Høringsuttalelse

Innledningsvis vil NOBO bemerke at ordningen med offentlig oppnevnt tilsynsperson også ved etablering i 2007 (Ot.prp. nr 103 (2004-2005)) var ment å være snever. Bruken har imidlertid økt år for år etter innføring. Gjeldende domstolspraksis – samt at det ikke foreslås lovendring for å nekte samvær helt – bidrar til at vi har liten tro på at høringsforslaget vil føre til at domstolspraksis vil senke terskelen for avgjørelser om at det ikke skal være samvær. Innføring av nivåinndelt tilsyn – som skisserte i høringsnotatet – vil etter NOBO sin vurdering trolig føre til at terskelen for å nekte samvær økes. Dette fordi en i større grad vil kunne se for seg etablering av nivåinndelt tilsyn vil bli en kompromissløsning for ikke å avskjære samvær helt. Dette vil etter NOBO sitt syn ikke være til barnets beste.

Overføring av oppgaver til kommunalt barnevern - økonomi

Etablering av nivåinndelt tilsyn – der kommunalt barnevern får ansvar for å oppnevne tilsynsperson ved ”beskyttet tilsyn” – er enda en utvidelse av barneverntjenestens ansvarsområde. NOBO deler ikke departementet sin vektlegging av at barneverntjenesten vil ha administrative fordeler ved utførelsen av pålagte tilsynssamvær. Høringsnotatet sitt sjablongmessig utgiftsnivå på ca kr 10.000,- pr kommune, er basert ut fra et stipulert anslag

(som trolig også ligger for lavt) og fordelt kommunevis – uavhengig størrelse og regionvis belastning.

NOBO mener at det må etableres en refusjonsordning basert på dokumenterte kostnader for hvert enkelt tilsyn og administrering av dette. Dokumenterte refusjonskrav vil også gi departementet en bedre statistisk oversikt over hvordan domstolen sin praksis utvikles i disse sakene, ref terskelnivå for å nekte samvær helt og stipulert antall saker hvor ”beskyttet tilsyn” blir pålagt.

Barnevernet sitt mandat i saker med pålagt ”beskyttet tilsyn”

Det reiser seg en rekke juridiske og praktiske problemstillinger ved at den kommunale barneverntjenesten får ansvaret for ”beskyttet tilsyn”. Dette skyldes hovedsakelig at tilsynsordningen vil ligge i et spenningsfelt hvor det er uklart om det er et privatrettslig eller offentligrettslig tiltak. Bakgrunnen for denne usikkerheten er at vilkåret om tilsyn blir fastsatt i en privatrettslig sak mellom foreldrene, mens barnevernets oppgaver er offentligrettslige.

Høringsnotatet fremstår således noe uklart hva gjelder den kommunale barneverntjenestens sitt mandat både i forkant av pålegg (§ 43a, femte ledd), og i gjennomføringsfasen.

Kap 7.3.4 som omhandler domstolen sin rådføring med barneverntjenesten gjennom ”*fråsegn om mogleighetene for iverksetjing før det er gitt pålegg*” (ref §43a, femte ledd), blir av NOBO forstått dit hen at barneverntjenesten ikke skal uttale seg om annet enn den praktiske gjennomføringen av et evt pålagt tilsyn. Departementet viser her til gjeldende svensk rett (ref kap 3.3), hvor det også spesifikt er vist til at uttalelsen skal; ”*omfatte hvilke praktiske forutsetninger som foreligger knyttet til eksempelvis tid, sted og personalressurser. [...] Det presiseres i forarbeidene at socialnämnden ikke skal uttale seg om hvorvidt tilsyn under samvær er ”lämpligt eller inte”*”.

En slik forståelse vil gi barneverntjenesten betydelige utfordringer i de saker hvor domstolen pålegger ”beskyttet tilsyn” og der en i gjennomføringsfasen – og ut fra en barnefaglig kompetanse – vurderer at samværet ikke er til barnets beste. Departementet sier på side 61 (andre avsnitt) at; ”*barneverntjenesten må således ha en viss dialog med tilsynsperson underveis – og følge opp tilfeller der tilsynspersoner melder om forhold som må tas videre*”. Det sies lite om hvilke forhold som må tas videre – ei heller om hvor disse sakene skal tas videre.

Departementet problematiserer videre i liten grad det faktum at evt inngripen etter nødrettsgrunnlag har helt andre kriterier enn en vurdering av hva som er til barnets beste.

Hadle Blikra

For styret i Norsk barnevernlederorganisasjon